

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр військової підготовки та цивільної оборони

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (БЖД, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ)»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Іржавський Олексій Іванович
Контактний тел.	+38(061)764-67-50 (внутр. 236)
E-mail:	
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/enrol/index.php?id=1693
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 115, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності (БЖД, основи охорони праці, цивільний захист)» є обов'язковою для студентів бакалаврської програми спеціальності 051 Економіка (освітні програми: Економіка підприємства, Економічна кібернетика). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 7 семестр (4 курс).

Курс дозволяє студенту вирішувати професійні завдання за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють надзвичайні ситуації та їхніх негативних наслідків, передбачає вивчення загальних питань охорони праці.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, а також консультації.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 7 семестру здійснюється у формі заліку.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 90 год., у т. ч. 40 годин аудиторних занять і 50 годин самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 3.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
3	90	40	20	-	20	50

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Загальна/ професійна	Обов'язкова/ вибіркова
2021/2022	4	7	загальна	обов'язкова

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку, здатності приймати продуктивні рішення у сфері цивільного захисту. Забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання навчальної дисципліни

- опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

- набуття знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у сфері професійної діяльності.

- засвоєння новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

питання безпеки життєдіяльності, цивільного захисту для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- проводити якісний та кількісний аналіз небезпек;
- оцінювати збиток та ризик;
- вибирати принципи, методи та засоби забезпечення безпеки життєдіяльності;
- оцінювати надійність технічних засобів безпеки;
- визначити вимоги що до навчання працівників з урахуванням їх функціональних обов'язків та провести інструктаж на робочому місці з питань захисту від шкідливих факторів;
- проаналізувати умови праці за шкідливими факторами;
- визначити клас приміщення за небезпекою ураження електричним струмом;
- визначити необхідні технічні рішення системи протипожежного захисту.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка, освітня програма: Економіка підприємства вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності (БЖД, основи охорони праці, цивільний захист)» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання** :

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Програмні результати навчання

РН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя

РН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

РН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема № 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек	1	1	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1.1. Культура безпеки як елемент загальної культури, що реалізує захисну функцію людства 1.2. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків.
Тема №2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки	1	1	2.1. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ 2.2. Біологічні небезпеки.
Тема №3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.	2	2	3.1. Внутрішні фактори, що впливають на безпечність діяльності об'єкту господарювання. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури
Тема №4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 4.1. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження 4.2. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 1-4.
Тема №5. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 6.1. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників.
Тема № 6. Загальні питання охорони праці	2	2	7.1. Стандарти в галузі охорони праці.
Тема №7. Правові та організаційні основи охорони праці	2	2	7.2. Фінансування охорони праці. Основні принципи і джерела. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури
Тема №8. Організація охорони праці на підприємстві	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 8.1. Атестація робочих місць за умовами праці. 8.2. Стимулювання охорони праці 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури.
Тема №9. Основи фізіології та гігієни праці	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань 9.1. Загальні підходи до оцінки умов праці та забезпечення належних, безпечних і здорових умов праці. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 5-9.
Тема №10. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань Територіальний моніторинг за об'єктами, ресурсами, процесами і системами захисту та ліквідації НС, стану впровадження превентивних заходів щодо зменшення їхніх масштабів 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури
Тема № 11. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	40
Тест 1	10
Засвоєння теоретичного матеріалу	15
Контрольна робота 1	15
Модуль №2	40
Тест 2	5
Засвоєння теоретичного матеріалу	15
Домашні завдання	10
Контрольна робота 2	10
Модуль №3	20
Тест 3	5
Засвоєння теоретичного матеріалу	10
Контрольна робота 3	5
Разом	100

Для оцінювання відповідей та письмових робіт студентів у національній системі використовуються наступні критерії:

– рівню «відмінно» відповідає теоретично правильна і вичерпна відповідь на поставлене питання, у якій студент показав всебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння навчальної літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачене програмою дисципліни; виконання не менше 90% запропонованих завдань самостійних та контрольних робіт;

– рівню «добре» відповідає теоретично правильна, але не вичерпна відповідь на поставлене запитання, в цілому повне знання програмного матеріалу, успішне виконання запропонованого завдання і засвоєння матеріалу основної літератури; виконання не менше 75% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету;

– рівню «задовільно» відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу дисципліни, але не зміг переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання рекомендованої літератури; виконання не менше 60% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету;

– рівню «незадовільно» відповідає неправильна або неповна відповідь на запитання, у якій студент продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу; ухилився від аргументувань; показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів; виконав менше 60% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету.

Оцінювання виконання поточного та підсумкового тестування відбувається автоматично у відсотковій 100 бальній шкалі з подальшим переводом у бальну шкалу з округленням до цілого значення за допомогою відповідних коефіцієнтів.

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бабічев, В.В. Сорокін Г.Ф. Охорона праці та техніка безпеки. — К., 1996.— 224с.
2. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб. / О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін.; за заг. ред О.П. Яворовського. - К.: ВСВ "Медицина", 2015. - 288 с
 - а. Бедрій Я.Л., Дембіцький С.І., Джигирей В.С. та інші. Охорона праці. — Львів, 1997. — 258 с.
3. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки): Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2004. – 328с.
4. Безпека життєдіяльності та охорона праці : Навч. посібник. Рек. М-вом освіти і науки України / Ю. С. Скобло, Т. Б.Соколовська, Д. І. Мазоренко, Л. М.Тіщенко, М. М. Троянов. – Київ: Кондор, 2003. – 421с. (базовий навч. посібник – 100 примірників в бібліотеці)
5. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред.. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
6. Гогіташвілі Г.Г., Лапін В.М. Основи охорони праці: Навч. посібник / МОН України. – 4-е вид., вип.. і доп. – К.: Знання, 2008. - 302 с.
7. Грибан В.Г. Охорона праці в органах внутрішніх справ: підр. / В.Г. Грибан, О.В. Анодченко; МОН України, МВС України, Дніпропетровське УВС. – К.: ЦУЛ, 2009. – 335 с.
8. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань. — К., 1996. — 27 с.
9. Закон України — Про правовий режим надзвичайного стану. - К.Урядовий кур'єр, 14.06.2000.-№107.
10. Закон України "Про охорону праці". — К.,1992. — 129 с.
11. Закон України "Про пожежну безпеку". — К., 1993. — 17с.
12. Закон України — Про цивільну оборону України – К.Голос України, 06.03.1993.(додаток – 24.03.1999р).
13. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій : навч. посібник / Євдін О.М., Могильниченко В.В. та ін. – Київ : КІМ, 2007, 2008. – Т.1. Техногенна та природна небезпека. – 636 с.; Т.3. Інженерно-технічні заходи цивільного захисту (цивільної оборони) та містобудування. – Київ : КІМ, 2008. – 152 с
14. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. – 284 с.
15. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
16. Кучерявий В.П., Носовський Т.А. Еколого-технічні проблеми шумового

забруднення деревообробного виробництва. Лісовий журнал. №5. — 1993. — С. 26

17. Носовський Т.А. Основи техніки безпеки. — К., 1992. — 140 с.
18. Основи цивільного захисту : навч. посіб. / Васійчук В.О. , Гончарук В.Є. , Качан С.І. , Мохняк С.М. — Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. — 384 с.
19. Пістун І.П., Піщенко В.Ф., Березовський А.П. Безпека життєдіяльності. — Львів, 1995. — 288 с.
20. Положення про цивільну оборону України. Постанова кабміну України від 10.05.1994.- №299. 14
21. Про адміністративні порушення: Закон України. — К., 1993.
22. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 27.
23. Про охорону здоров'я: Закон України. — К., 1992.
24. Про охорону праці: Закон України. — К., 1992.
25. Про пожежну безпеку: Закон України. — К., 1993.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
2. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua> .
3. іністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
4. Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
5. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/> . \
6. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України <http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com>.
7. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua/>.
8. Офіційний сайт Американського вулканологічного товариства <http://vulcan.wr.usgs.gov/> (англійською мовою).
9. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
10. Сайт, присвячений землетрусам та сейсмічному районуванню території <http://www.scgis.ru/russian/>.
11. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру <http://chronicl.chat.ru/>.
12. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erring.ukrtel.net/index.htm>.